

Toetsingsadvies over het Milieueffectrapport
Uitbreiding Dierenpark Amersfoort
en de aanvulling daarop

3 oktober 2002

1179-104

ISBN 90-421-1030-9
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING DAAROP.....	2
2.1 Algemeen.....	2
2.2 Toelichting op het oordeel en aanbevelingen voor de besluitvorming	2
2.2.1 Consequenties voor natuur	2
2.2.2 Meest milieuvriendelijke alternatief.....	3
2.2.3 Vergelijking alternatieven.....	3
2.2.4 Evaluatieprogramma.....	4

1. INLEIDING

Naast een reeds ingezette kwaliteitsverbetering en optimalisatie van het gebruik van beschikbare ruimte binnen de huidige grenzen van het park, heeft het Dierenpark Amersfoort (DPA) het voornemen om het park met een oppervlakte van ca 6,5 ha uit te breiden, een calamiteiten- en dienstenroute aan te leggen en een aanvullende (piek)parkeervoorziening te realiseren.

Bij brief van 27 juni 2002¹ heeft de gemeente Amersfoort de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 5 juli 2002 ter inzage gelegd².

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals vastgesteld op 29 januari 2002;
- op eventuele onjuistheden⁶;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over het bestemmingsplan. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Tijdens de toetsing heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig is⁸. Naar aanleiding daarvan heeft het bevoegde gezag de Commissie verzocht de advisering op te schorten⁹ om de initiatiefnemer in de gelegenheid te stellen om een aanvulling op het MER te maken. Deze aanvulling is tevens aangegrepen om de consequenties van het in werking treden van de Flora- en Faunawet op 1 april 2002 in beeld te brengen. De aanvulling (ter vervanging van de hoofdstukken 5 en 6 uit het

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10.

⁸ Op een aantal aspecten bevatte de startnotitie al meer informatie dan het MER.

⁹ Zie bijlage 1a.

MER) heeft niet ter visie gelegen. Daarom is in dit advies inspraak over de aanvulling niet beschouwd. De Commissie adviseert de aanvulling bij het ontwerp-Bestemmingsplan ter visie te leggen.

Dit advies van de Commissie bevat het oordeel over het MER inclusief de aanvulling.

2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING DAAROP

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat in het MER en de Aanvulling tezamen de **essentiële informatie aanwezig** is. In het MER zijn de gevolgen van de toename in bezoekersaantallen goed uitgewerkt, inclusief de bereikbaarheid van het dierenpark, de behoefte aan extra parkeervoorzieningen en de daaruit voortvloeiende consequenties voor het ruimtegebruik en de plaats waar deze zijn gepland. Het tweede hoofdpunt uit de richtlijnen, het in beeld brengen van de consequenties van de uitbreiding van het dierenpark voor de natuur, is naar het oordeel van de Commissie in het MER onvoldoende beschreven. In de Aanvulling is hier een nadere invulling aan gegeven. De Commissie plaatst hierbij nog een aantal kanttekeningen (zie § 2.2), deels ook gevolgd door aanbevelingen. Niettemin is de Commissie van mening dat er voldoende en bruikbare informatie beschikbaar is gekomen om het milieu een volwaardige plaats in de besluitvorming te kunnen geven.

2.2 Toelichting op het oordeel en aanbevelingen voor de besluitvorming

2.2.1 Consequenties voor natuur

De consequenties van de uitbreiding van het dierenpark voor de natuur zijn in het **MER** onderbelicht en onvoldoende uitgewerkt. Dit geldt zowel voor het in beeld brengen van de aard en mate van verlies, aantasting en verstoring, de migratiemogelijkheden als de preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen. Enkele voorbeelden:

- In z'n algemeenheid is de aandacht uitgegaan naar een beperkt aantal beschermde soorten, en is niet of nauwelijks ingegaan op effecten op overige soorten. Het ecologisch functioneren van de uitbreidingsgebieden en de directe omgeving wordt daarmee niet in beeld gebracht.
- De gevolgen van de uitbreiding voor flora zijn als neutraal bestempeld (in alle varianten). Ondanks dat in het MER gesteld wordt dat bijzondere soorten gehandhaafd kunnen blijven (mits bebouwing niet te intensief en met goed beheer), is de Commissie van mening dat er wel degelijk effecten optreden.
- Migratiemogelijkheden zijn alleen voor de zandhagedis redelijk concreet bepaald, maar niet voor overige relevante soorten.
- Compensatie wordt in het MER wel aangehaald. Vragen als hoeveel er gekapt gaat worden en dus hoeveel er gecompenseerd moet worden, en waar dat kan, worden echter niet beantwoord. In samenhang hiermee wordt gemist dat in het MER amper is ingegaan op de in de richtlijnen gevraagde uitwerking op inrichtingsniveau van het voorkeursalternatief.

In de **Aanvulling** zijn deze punten ingevuld, door aanpassing van hoofdstuk 5 en 6 van het MER, met name op de onderwerpen “levende natuur” en “landschappelijke inpassing”. De beoordeling van de effecten van de uitbreiding op deze punten is verbreed en uitgediept. Tevens is compensatie nadrukkelijker in beeld gebracht.

Bij een aantal aspecten onder “levende natuur” kunnen nog kanttekeningen worden geplaatst. Op het aspect “verlies aan flora” doet zich bijvoorbeeld het gemis gelden dat gegevens niet op locatie bekend zijn, maar vooral op km-schaal. Verder wordt levende natuur sterk gefragmenteerd benaderd, door effecten op bos, flora en fauna apart te bezien, en niet (ook) de samenhang (het ecologisch systeem). Zo wordt de kwaliteit van het bos in alle varianten positief beoordeeld, wegens een toegevoegde waarde als gevolg van beheer. Dat beheer zal echter ook (negatieve) invloed kunnen hebben op de aanwezige flora en fauna.

| De Commissie beveelt aan om de ecologische waarde van het (bos)gebied (inclusief flora en fauna) mee te nemen in het beheerplan.

2.2.2

Meest milieuvriendelijke alternatief

Het in het **MER** uiteindelijk tot stand gekomen meest milieuvriendelijke alternatief (mma; de zuid-zuid-westvariant), voortkomend uit de zuid-variant die een potentiële ecologische verbindingszone langs het spoor ontbeert, lijkt een logisch voorstel. In deze variant blijft een volwaardige, potentiële ecologische verbindingszone langs de spoorlijn tot de mogelijkheden behoren. Echter in het meest zuidwestelijk deel wordt deze potentiële verbindingszone - vanwege de ligging van het hekwerk - over een beperkte afstand sterk ingeknepen, omdat het fietspad wat meer naar de spoorlijn buigt en het hekwerk het fietspad blijft volgen.

In de **Aanvulling** is aangegeven dat de plaats van het hekwerk aan de zuid- en westzijde nog niet vastligt; de exacte plaats hangt af van de landschappelijke inpassing van hekwerk en calamiteitenroute, veldinventarisaties (waar bevinden zich waardevolle bomen) en optimalisatie van verbindingszones en leefgebieden (een gedeeltelijke verplaatsing van het fietspad behoort daarbij tot de mogelijkheden). Op de kaart (figuur 3 in de aanvulling) is de mogelijke verschuivingsrichting van het hekwerk met pijlen aangegeven. Ter plaatse van de inknijping van de verbindingszone, wijzen de pijlen op een mogelijke verschuiving in het hekwerk in noordelijke richting, zodat de verbindingszone aldaar verbreed zou worden.

| De Commissie beveelt aan bij de definitieve begrenzing van de uitbreiding in de zuidwesthoek rekening te houden met het goed functioneren van de verbindingszone ten noorden van de spoorlijn.

2.2.3

Vergelijking alternatieven

De effecten van de uitbreiding van het park zijn in § 5.2 van het **MER** veelal kwalitatief beschreven voor de milieuaspecten (1) levende natuur, (2) geluid, (3) lucht, (4) veiligheid, (5) landschap/bodem en water en (6) duurzaamheid. Per aspect zijn “plussen en minnen” gescoord voor de drie varianten (zuid, zuidwest en west). Een overzichtelijke totaaltabel ontbreekt, ook in de samenvatting; een heldere vergelijking van alle alternatieven (inclusief het mma) met de referentiesituatie wordt daardoor gemist.

In de **Aanvulling** is hieraan invulling gegeven met een overzichtstabel (tabel 6.3) en bijbehorende tekst. Hoewel bij de waardering van de varianten op een aantal aspecten nog kanttekeningen geplaatst kunnen worden (zie ook § 2.2.1), biedt dit naar de mening van de Commissie voldoende informatie om een afweging te kunnen maken.

2.2.4 Evaluatieprogramma

In het MER is een aanzet gegeven voor het evaluatieprogramma. Eén deel van het programma heeft betrekking op de veranderingen ten aanzien van verkeer en parkeren. Dit deel bevat naar de mening van de Commissie alle wezenlijke aspecten. Ten aanzien van het tweede deel van het programma, dat betrekking heeft op natuurwaarden, is een aantal mogelijke uitbreidingen te benoemen:

- het evalueren van het functioneren van de ecologische verbindingszone, mede aan de hand van monitoring van (beschermde) soorten;
- het monitoren en vergelijken van de ecologische situatie binnen en buiten (de uitbreiding van) het dierenpark, mede gelet op de constatering in het MER en de aanvulling dat door een goed beheer veel behouden zou kunnen blijven binnen de uitbreiding.

| De Commissie beveelt aan om het voorgestelde evaluatieprogramma uit te breiden met de bovenstaande twee punten. Daarnaast verdient het aanbeveling om een koppeling te maken tussen het evaluatieprogramma en het beheerprogramma.